

„Területfejlesztés és tervezés”

Beszámoló a Magyar Regionális Tudományi Társaság II. Vándorgyűlésén elhangzottakról

A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Tudományos Bizottságának javaslatára 2002 februárjában alakult meg a Magyar Regionális Tudományi Társaság. A Társaság alapszabály szerint megfogalmazott céljai között szerepel, hogy a regionális tudomány hazai művelőinek szakmai fórumot biztosítson; bekapcsolódjon a regionális tudomány nemzetközi szervezeteibe, kapcsolatot építsen ki a regionális tudomány kutatóhelyei, felsőoktatási intézményei, valamint a regionális politika alakítói, gyakorlati megvalósítói között; támogassa a hazai regionális kutatásokat, valamint azok eredményeinek terjesztését, felhasználását. Legfőbb célkitűzése pedig az, hogy terjessze a regionalizmus és a decentralizáció európai eszmeiségét. A 230 taggal alakult Társaság ma már több mint 350 tagot számlál, és a kitűzött célok szellemében november 19–20 között rendezte meg II. Vándorkonferenciáját Nyíregyházán a területi tervezés elméleti és gyakorlati kérdéseire irányítva a figyelmet.

Az első napon jeles előadóktól hangzottak el vitaindító előadások a megjelölt témában, a második napon a korreferátumokkal egybekötött műhelymunka zajlott három különböző szekcióba csoportosítva a témaköröket, úgymint:

- *a regionális tudomány helye és lehetőségei az átalakuló magyar felsőoktatásban;*
- *a második, most készülő nemzeti fejlesztési terv; illetve*
- *a helyi tervezés módszertana és gyakorlata* címmel.

A II. Vándorgyűlést az első nap reggelén Horváth Gyula DSc, a Társaság elnöke nyitotta meg. Köszöntőjében elsőként megemlékezett a nemrégiben elhunyt Kovács Tiborról, a Területi Statisztika főszerkesztőjéről, aki munkásságával jelentősen hozzájárult a magyar regionális kutatások megalapozásához. A Társaság közgyűlése egy perces néma felállással adózott emlékének. El-

nök úr megnyitójában kifejezte elismerését a két alapító tagtárs, dr. Buday-Sántha Attila és dr. Rechnitzer János „Pro Regio” kitüntetésével kapcsolatban, mely a regionális tudomány magas fokú szakmai művelése és elért eredményei miatt illette meg a díjazottakat. A legutóbbi, tavaly ősszel megtartott közgyűlés óta eltelt időszak eredményeiről szólva, elnök úr kiemelte, hogy a Társaság, mint fiatal szervezet, elsősorban belső fejlődésének alakítására fordította energiáit: a közép-magyarországi régió kivételével – ahol a megalakulás még folyamatban van – minden régióban megalakultak a tudományos-szakértői fórumokat szervező regionális tagozatok, illetve megkezdődött a funkcionális tagozatok kialakítása is, mely az innovációs, önkormányzati, humánerőforrás-fejlesztés, illetve ifjúsági tagozatok szervezését jelenti. A következő időszak rövid távú terveiről szólva elhangzott, hogy a legfontosabb cél az akadémiai szervezetbe való beintegrálódás és a Társaság ifjúsági tagozatának kialakítása. Ezt követően Csefkó Ferenc elnökségi tag ismertette, többek között, a Társaság összetételének statisztikai adatait, melyből kiderült, hogy a regionális tudomány reprezentatív mintát képező és jelen lévő művelői elsősorban közgazdászokból, jogászokból, geográfusokból, építészekből és szociológusokból állnak, a legkülönbözőbb területi szinteken, kutatóhelyeken, tervező irodákban vagy az államigazgatásban tevékenykednek, a települési szinttől az országos, illetve európai szintű és hatókörű intézetek és szervezetek munkatársai. Az önismereti tájékoztatót követően új tagok felvételére került sor, majd beszámoló következett az európai társszervezet, az Európai Regionális Tudományi Társaság közgyűléséről, ahol nemzeti szinten az Magyar Regionális Tudományi Társaság képviselte a magyar regionalistákat.

Első előadóként Baráth Etele európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter beszélt a területi tervezés kapcsán a II. Európa Terv, az I. és a jelenleg készülő II. Nem-

zeti Fejlesztési Terv összefüggéseiről, aktuális helyzetéről, gyakorlati tapasztalatokról. Miniszter úr elmondta, hogy az I. NFT megvalósítása során a tanulmányokkal együtt járó hátrányok mellett, milyen pozitívumokat sikerült elérni: megalakultak az Irányító Hatóságok, számos törvény és rendelet került módosításra a szükséges jogharmonizáció érdekében. Míg az I. Nemzeti Fejlesztési Tervben az alapvetően infrastrukturális jellegű fejlesztési célok mellett humán és gazdaságfejlesztési célok kerültek megfogalmazásra, a II. NFT már az előkészítési szakaszában sokkal nagyobb hangsúlyt helyez a területi különbségek kiegyenlítését célzó alapelvekre, mely elv szerint a régiók számának megfelelő számú, regionális igényekre (NUTS II. szint) szabott Operatív Programok kerülnek kidolgozásra. A csatlakozás sikere azokon az új típusú együttműködések múlik, amelyek a NUTS rendszereket átjárhatóvá és kiegyensúlyozottá teszik. Meskó Attila, az MTA főtitkár-helyettese hozzászólását azzal kezdte, hogy az EU számára az USA és Japán a K+F versenyben behozhatatlan előnyre tett szert, ezért a kutatásra és fejlesztésre fordított kiadásokat már nem (csak) azért kell növelni, hogy az EU lehagyja a világgazdasági versenytársakat, hanem hogy egyáltalán lépést tudjon velük tartani. Egy aktuális EU-s költségvetési kimutatásból kiderült, hogy a K+F kiadásokon belül az információs társadalom élvez prioritást mintegy 21% támogatással. Az információs, illetve tudásvezérelt társadalom ideájáról, mint a versenyképesség alapfeltételéről Baráth Etele is többször szólt. Magyarország ma a huszónötök Európájában 2% K+F támogatással van jelen, és a K+F kiadások nagyjából megegyeznek az EU országokra vetített átlagával. Az előttünk álló feladatokról szólva Meskó Attila többek között kiemelte az innovációs törvény megalkotásának szükségességét, a magánszféra részesedésének növelését és a PPP jellegű együttműködések erősítését, illetve célként jelölte meg

a K+F kiadások mértékéül a GDP 2%-át, illetve a képzési struktúra alapos reformját, mely a bölcsészettudomány, illetve társadalomtudomány területén a túlképzés folyamatához jelenleg nagyban hozzájárul. Kovács Flórián László, az MTRFH elnöke beszélt a PEA (Pályázati Előkészítő Alap) program továbbfejlesztett második ütemének indításáról, melynek keretében a PEA I. gyermekbetegségeit igyekezzék orvosolni, 2,5 milliárd Ft fog rendelkezésre állni pályázatok előkészítésére. A területfejlesztés rövid, közép- és hosszú távú céljairól szólva elmondta, hogy a területfejlesztési régiók megerősítése mellett a távlati cél a választott testülettel és saját költségvetéssel rendelkező régiók kialakítása. Illés Iván tudományos tanácsadó beszélt a területi tervezés kormányzatban betöltött szerepéről, a téralakítást jellemző elhúzódo vitákról és a települési, illetve regionális dimenziók összehasonlításáról. A második nap műhelyvitájára érkező Veress József államtitkár a gyakorlati tapasztalatokról szólva elmondta, hogy a pályázati folyamat még mindig nem készség szintjén van jelen a pályázó alanyok körében, példaként említve a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programra beérkező pályázatokat, ahol 40% volt a formai hibák aránya. Amint államtitkár úr fogalmazott, endogén fejlődés csak az ún. civil kurázi által valósulhat meg, eszközként használva a hálózat alapú és tudásvezérelt gazdaságfejlesztést, illetve a valós igényeket kielégítő pályázati támogatásokat.

A tanácskozás a műhelyvitákat összefoglaló plenáris üléssel és a Társaság állásfoglalásának hivatalos elfogadásával zárult.

A tanácskozáson elhangzottokról bővebben a <http://www.rkk.hu/mrft> címen olvashatnak, a Társaság munkájában részt venni kívánó érdeklődők pedig belépési nyilatkozatot szintén ezen a helyen tölthetnek le (<http://www.rkk.hu/mrft/belepinyilatkozat.rtf>). Várjuk tagjaink sorába!

